

СПРАВКА ЗА ПРИНОСИТЕ

Представените публикации обхващат различни проблеми, които най-общо могат да бъдат класифицирани в няколко групи:

1. Свързани с градоустройството и архитектурата на римските градове в границите на съвременна България.

Статиите, посветени на тази тема касаят основно въпроси, чиито отгово се открива във връзка с проучванията на автора в Никополис ад Иструм – форума на града и в Нове – сграда, разположена западно от западната порта на лагера. В няколко публикации са представени резултатите от тези разкопки.

От най-голямо значение и принос в българската археология е разкриването на ранния строителен период на Никополис, очертаването на границите на форума и някои сгради и съоръжения върху него. Статии са посветени на ранния римски град, на постаментата за конна статуя на император в централната част на форума, а в АОР от последните три години са представени резултатите от разкопките на сграда с хипокауст с големи размери, обхващаща западната част на ранния площад. Същевременно с проучването на града от II в. се прави изследване и на по-късните периоди, като резултатите са представени в статии, посветени на строителните периоди и на късноантичния град.

На некрополите на града са посветени две статии (в съавторство), които са написани в резултат на личната теренна работа и показват добро познаване на ранните публикации. Всъщност това са единствените самостоятелни изследвания, посветени на тази тема. Само по себе си това е принос, защото са разгледани топографските особености на могилните некрополи, локализиращи са над 120 паметника, описани са гробните съоръжения и надгробните паметници и др. – все проблеми, които са останали встрани от вниманието на изследователите.

На сградата в Нове – вероятно резиденция, е посветена статия, представяща резултатите от проучванията до настоящия момент и проблемите, които предстои да бъдат разрешени; друга, засягаща водоснабдяването и канализацията, които дават възможност чрез тях да бъдат категорично датирани някои от строителните периоди и др. На присъствието на некропол, свързан с времето, когато Нове е столица на Теодерих Велики е посветена една статия, в която са представени резултатите от разкопките на най-големия и добре проучен от това време некропол от над 100 гроба, в 10 от които са намерени накити, някои от които уникални за българските земи. Под печат е и статия за базиликата от VI в., която принадлежи към най-късния строителен период в сектора. Проучванията на сградата *extra muros* през последните над 10 години дадоха възможност за прецизиране на строителните периоди и изясняване на плана на комплекса, като резултатите от разкопките освен в посочените статии, са отразени и в АОР. Приносен момент са корекциите на началната дата на създаване на комплекса, на сигурното разграничаване на двете фази през II строителен период, датировката на некропола и разграничаването му от базиликата и др.

2. В една голяма група статии е отделено място на отделни паметници, които произхождат от различни обекти, разположени в границите на административната територия на Никополис ад Иструм и Нове или от самия град и лагер. Някои от тях са от изключително важно значение за допълване на изследванията за култовете в посочената територия през римската епоха (статии са посветени на култовете от територията на Никополис, специално на проблема за паметниците с изображения и

посвещения на Тракийския конник, на култа към Минерва в Нове, на култа към Кибела в Никополис и др.). Анализът на епиграфски паметници, новооткрити или вече влезли в научно обращение, позволява да се допълнят данните за етническият състав на населението, да се открие присъствието на малоазийски и източни преселници в Никополис, да бъдат направени някои корекции във връзка с езика, ползван от населението и др. Публикацията за металните лампи от територията на Никополис ад Иструм представя някои паметници, които за пръв път са обект на изследване.

3. На проблемите на занаятите през римската епоха е отделено значително внимание. Основно се обръща внимание на два от тях – обработка на кост и керамично производство.

Обработката на кост през римската и късноантичната епоха е темата на дисертацията ми. Тази е и причината по посочения проблем да са публикувани голям брой статии. Темата не е разработвана от български изследователи и едва след обнародването на няколко мои статии започнаха да излизат публикации и за други обекти (Одесос, Филипопол и др.). След защитата на дисертацията заниманията ми в тази посока продължават, като някои от последните ми статии са свързани също с предметите от кост и рог, но вече от периода IV-VI в. Доброто познаване на материалите и литературата от предходната епоха позволява качествено обработване на материалите от крепости и градища (Дичин, Одръци, Епископския комплекс и сектор Валегудинариум в Нове и др.). Смятам, че обръщането на внимание на този пренебрегван до настоящия момент движим материал и неговото съвременно интерпретиране е принос както в личната ми изследователска дейност, така и за българската наука.

Темата за керамичното производство винаги е стояла на вниманието ми. Не случайно и представения за хабилизация труд е свързан с нея. Целта на изследванията е да бъде вкаран в научно обращение огромният материал от производствените центрове Бутово и Павликени, които проучвателят Богдан Султов не успя да публикува. На първо място в публикациите се цели да бъдат разграничени двата центъра, да бъдат уточнени началните дати на тяхното основаване и прецизирани строителните им периоди, да бъде намерено тяхното място в цялостната система на поселищен живот в провинция Тракия отначало и впоследствие в Долна Мизия. В няколко статии аргументирано е обосновано мнението, че те са създадени в края на I в. сл. Хр. и вероятно са свързани с намиращите се в непосредствена близост до тях пътни станции. В първите години от съществуването си не принадлежат към административната територия на Никополис – една хипотеза, която е подплатена с епиграфски и археологически данни. Отделни статии са посветени на апликираната керамика, оброчните плочки, подносите и орнаментите върху тях, на един поднос с отпечатана монета, която дава датировката на изделието, на графитите върху керамичните изделия от Бутово и Павликени и др.

4. В една статия е представена методиката на документиране при проучване на археологически обект, използвана от българо-британската археологическа експедиция в Никополис. Статията представя най-важните етапи на работа, начина на попълване на видовете материали и е полезна за всеки начинаещ специалист. На места са внесени корекции, съобразени с личния опит на терена.

д-р Павлина Владкова

